

ники» лікували людей, вчили і виховували дітей, конструювали машини, готували кадри з вищою освітою...

Отже організація підготовки фахівців у вищій школі повинна враховувати принципи ринкової економіки, настанови теорії менеджменту і забезпечити безперервний відбір кращих із кращих. Вища освіта не «богадельня», як правильно зауважив міністр освіти Іван Олександрович Вакарчук.

Кредитно-модульна система навчання вимагає застосування методів роботи студентів під керівництвом викладача та збільшення часу для виконання самостійної роботи в лабораторіях, комп'ютерних класах, у читальному залі. Крім того, збільшення питомої ваги самостійної роботи вимагають також збільшення кількості консультацій викладачів, часу на контроль за виконанням завдань самостійної роботи. Проте діючі норми педагогічного навантаження, затверджені наказом МОНУ №450 від 07.08.2002 року, не передбачають виділення викладачам годин на ці види робіт. Сьогодні маємо надзвичайно велике перевантаження викладача дзвінковим навантаженням, так що у нього немає вільного часу ні на роботу в бібліотеці ні на серйозну наукову роботу, а студент перевантажений і аудиторною і самостійною роботою, що негативно впливає на стан здоров'я молоді і якість засвоєння знань. До речі вже є публікації в ЗМІ, що в результаті перевантаження школярів (думаю і інших причин) середню школу в Україні закінчує всього 6 % здорових учнів.

Якщо ми справді хочемо підняти якість підготовки фахівців вищої школи і підняти наукові дослідження у вищій школі на більш високій рівень, то необхідно при наповненні навчальних планів особливу увагу звернути на зменшення аудиторного навантаження на студента і на викладацькій склад. Сьогодні безболісно, не торкаючись проблеми кількості кадрів і фонду зарплати, можна зменшити навантаження і на студента і на викладача на 30–35 %!

При такому форматі вищі навчальні заклади будуть змушені об'єднувати споріднені дисципліни, розбудовувати справжню кредитно-модульну систему, що забезпечить надання структурованих знань майбутнім фахівцям, не будемо губити 30–40 % навчального часу на дублюванні і тим самим підвищимо рівень виконання індивідуальних завдань не тільки при викладанні дисципліни «Методика викладання» для магістрів, а і для інших дисциплін.

Підвищення якості індивідуальних завдань можна досягти, якщо ми поставимо оцінку знань студента на науковий ґрунт.

Оцінка знань відноситься до евристичних методів оцінки товару (послуги). Її об'єктивність обумовлена багатьма чинниками як з боку студента, так і з боку викладача. І в першу чергу кваліфікацією

педагога, розуміння ним ролі і місця дисципліни при вирішенні практичних задач в майбутній діяльності спеціаліста.

Переконаний, нам критично слід віднестись до прийнятої оцінки знань у країнах ЄС тому, що вона не враховує досягнення теорії сенсорного аналізу.

Система оцінки повинна просто і зрозуміло відображати об'єктивний стан речей. При розробці системи оцінки знань слід дотримуватися теорії сенсорного аналізу товарів (знання, фах – це також товар), якою доведено, що навіть при експертному методі оцінки (комісією з висококваліфікованих спеціалістів) похибка складає 10 %. Звідси виходить, що градація показника якості знань більше 10-ти балів не має сенсу. Доведено також і теорією сенсорного аналізу і освітянською практикою, що найбільш зручною і об'єктивною є 5-балова система оцінки (викладач може збільшити градацію для себе 3+ чи –4, щоб при виставленні підсумкової оцінки мати додатковий аргумент). В царській Росії вводилась і 20 бальна система, але вона не прижилась тому що не відповідає психофізіологічним особливостям людини.

Доказано також, що при сенсорній оцінці різних показників (наприклад, курсова з предмету, реферат, виступ на семінарі, лабораторна робота, екзамен і т. п.) повинні оцінюватись за однаковою 5-ти бальною системою. Якщо дуже хочеться підкреслити значущість дисципліни при формуванні спеціаліста або при виведенні інтегральної оцінки, то можна експертним шляхом встановити коефіцієнти вагомості. А коли потрібно показати оцінку роботи студента в навчальному процесі за європейською кредитно-трансферною системою, то отримані середні оцінки за п'ятибальною системою досить помножити на коефіцієнт 20 і вставити в додатку до диплому.

Таким чином, при плануванні і розробці індивідуальних завдань слід враховувати сьогоднішній стан організації вищої освіти і намагатись при формуванні навчальних планів спеціальності уникати дублювання дисциплін та створювати умови творчої праці магістрів.

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ

*Л.А. Негребецька, к.е.н., доцент
Полтавський університет споживчої кооперації України*

Освіта є основою розвитку суспільства, тому питання, що пов'язані із забезпеченням її якості, мають провідне значення. Сучасний етап соціально-економічного розвитку нашої країни зумовлює нові вимоги до якості освіти. Пріоритетом підготовки майбутніх фахівців є фор-

мування творчої, активної, самостійної й відповідальної за якість свого навчання особистості. Значну роль у цьому відіграє індивідуальна робота студентів. Провідною тенденцією у реформуванні сучасної вищої освіти можна вважати перехід від передачі знань до формування навичок та вмій самостійного пошуку необхідної інформації, її засвоєння, а також розвиток здатності у майбутніх фахівців використовувати набуті знання для розв'язання нетипових ситуацій, задач у нових умовах. Такий підхід вважається інноваційним, ефективним, оскільки його метою є отримання актуального в сьогodenні результату навчання.

Виконання завдань, що поставили перед вищою школою, вимагають пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розроблення нових методів та організаційних форм взаємодії викладача і студента. Знання, до яких студент прийшов самостійно, завдяки власному досвіду, думці та діям, стають справді міцним його здобутком. Саме тому здійснюється перехід від передавання інформації у готовому вигляді до керівництва індивідуальною пізнавальною діяльністю студентів, формування у них досвіду індивідуальної навчальної роботи.

Важливою є проблема підвищення результативності індивідуальної роботи студентів у нових умовах функціонування вищої школи, оскільки з одного боку, змінюються пріоритети щодо цілей вищої школи (формування творчої, активної, самостійної, відповідальної, зацікавленої в якісному навчанні особистості тощо), а з іншого, організація роботи будується переважно із врахуванням зовнішніх факторів, а саме – дидактичних умов навчання (методів, форм, дидактичного забезпечення).

Індивідуальна робота студентів надає широкі можливості для розвитку особистості, професійного становлення, налагодження стосунків співробітництва між викладачами та студентами. Результативною є така робота, котра забезпечує досягнення кінцевого результату як сукупності продуктів самостійної навчальної діяльності, набутого досвіду, стану суб'єктів навчання на основі самоуправління студентів та системного опосередкованого управління з боку викладачів з урахуванням при цьому внутрішніх, психологічних чинників та створенням відповідно до них зовнішніх, дидактичних умов навчальної діяльності.

Існують і певні труднощі, з якими зустрічаються студенти й викладачі під час планування, здійснення, контролю індивідуальної роботи, що обумовлені головним чином суб'єктивними причинами: недостатньою сформованістю у студентів навичок самостійної пізна-

вальної діяльності та низьким рівнем оволодіння викладачами методикою організації самостійної навчальної діяльності студентів

Література

1. Романова Г.М. Індивідуально-типологічні властивості як фактор організації самостійної роботи студентів // Педагогіка і психологія професійної освіти: Науково-методичний журнал. – 2002. – № 2. – С. 187–193.

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК УМОВА ЗРОСТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЗРІЛОСТІ СТУДЕНТА

Н.М. Гвоздик, асистент

Полтавський університет споживчої кооперації України

Проблема організації виховної роботи із студентами є однією із найактуальніших у практичній діяльності вищих навчальних закладів, оскільки процеси, які відбуваються в освітній галузі (модернізація освіти, розширення міжнародних зв'язків у світлі Болонського процесу, введення менеджменту якості в роботу вузів), зумовлюють необхідність відповідних змін і у галузі виховання.

У виховній роботі зі студентами необхідно враховувати, що вищий заклад освіти є соціальним інститутом суспільства з притаманними йому специфічними ознаками: підпорядкованість суспільним потребам, скерованість на виконання соціального замовлення суспільства, керованість на державному та локальному рівнях, наявність певних характеристик, які сприяють єдності, наступності та послідовності виховних впливів навчального процесу та позааудиторної виховної роботи [1, с. 5].

Складний, багатоплановий процес виховання здійснюється за допомогою різноманітних форм організації роботи, однією з яких є індивідуальна виховна робота. Її дієвість визначається здатністю педагогів забезпечити індивідуальний підхід до кожного студента. Куратор академічної групи у вищому закладі освіти є тим інститутом, що забезпечує організацію індивідуальної виховної роботи на рівні академічної групи, і який суттєво впливає на формування особистості студента.

Потреба індивідуального підходу у виховному процесі зумовлена тим, що будь-який вплив на рівень моральної вихованості студентів, їх суспільну позицію, відношення до навчання, переломлюється через індивідуальні особливості кожного з них. Необхідною умовою успішної індивідуальної виховної роботи є врахування характеристик